

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent
Opublikowano: czwartek, 31, lipiec 2025 12:47
Piotr Majoch
Odslony: 536

22 lipca br. w Sejmie odbyło się posiedzenie podkomisji stałej ds. kształcenia zawodowego. W ramach spotkania dyskutowano na temat statusu nauczycieli kształcenia teoretycznego i praktycznego. W wypowiedziach uwidoczniono wyzwania, z jakimi mierzą się nauczyciele zawodu i możliwości przynajmniej częściowej poprawy tej sytuacji.

Ministerstwo o statystyce i nowych projektach

Jak przekazał reprezentujący Ministerstwo Edukacji Narodowej Piotr Bartosiak status nauczycieli zawodu jest w wielu aspektach tożsamy w odniesieniu do innych pedagogów – wiele kwestii takich, jak awans zawodowy, nagrody czy odprawy, jest uregulowanych razem w Karcie Nauczyciela. Nauczyciele są jednak grupą bardzo zróżnicowaną. Nauczyciele teoretycznej nauki zawodu mają na razie odmienne pensum od tych uczących zawodu w praktyce. W związku z tym procedowana jest ustawa zrównująca to pensum, a ponadto rozszerzająca o nauczycieli zawodu i branżowych centrów umiejętności katalog osób mogących korzystać ze świadczenia kompensacyjnego. Wprowadzane jest także rozszerzenie możliwości otrzymywania odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych, a nadto nowe założenia co do oceny pracy i awansu zawodowego.

Jak wynika z analiz i raportów opartych na przeprowadzonych badaniach, już samo określenie liczby nauczycieli zawodu nie jest kwestią oczywistą z racji podejmowania przez nich zatrudnienia w różnych miejscach, ale przyjmuje się ich nieco ponad 65 tys. Ponad 4/5 tej liczby stanowią nauczyciele teoretycznej nauki zawodu – niespełna 1/5 stanowią zaś nauczyciele zawodowej praktyki. Jest ok. 8 tys. specjalistów niebędących nauczycielami. Średnia wieku to 48-49 lat (poniżej średniej europejskiej), która jednak mocno różni się w poszczególnych zawodach.

Zapewnieniu nowych kadr mają służyć przygotowane przez IBE studia podyplomowe, mające na celu przygotowanie nowych nauczycieli do wykonywania kształcenia w określonych zawodach o szczególnym zapotrzebowaniu. Program dotyczy też praktyk studenckich w celu zainteresowania kształceniem zawodowym studentów. Nabór trwa do końca sierpnia w trzech etapach, a same studia mają być realizowane w 18 obszarach o największym zapotrzebowaniu (w tym mogących szczególnie zainteresować samorządy zawodach takich, jak asystent osoby niepełnosprawnej i opiekun osoby starszej). O idei studiów pisaliśmy wkrótce po ich ogłoszeniu w czerwcu br.: [Będzie więcej nauczycieli deficytowych zawodów nowy konkurs daje nadzieje](#)

Zawodowa praktyka nauczycieli wyzwaniem dla szkół

W późniejszej dyskusji głos zabierali posłowie i przedstawiciele strony społecznej. Poseł Marcin Józefaciuk wypowiedział się o dysproporcji między ilością nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznych, jak również o bardzo niepokojącej małej ilości młodych nauczycieli. Poseł przypomniał, że kończy się pięcioletni cykl szkoleń na staże branżowe dla nauczycieli teorii zawodu, co wymaga podjęcia czynności. Pozostając przy tematyce rozdźwięku w zawodowej praktyce nauczycieli różnych grup, poseł zwrócił uwagę na czas pracy nauczycieli w pracowniach, który pozostaje dłuższy niż czas pracy nauczyciela innych przedmiotów. Wobec deficytu nauczycieli, poseł zaapelował o przyznanie mistrzom zawodu pełnych kwalifikacji do nauczania w szkołach, a także o uregulowanie sytuacji nauczycieli nieformalnych - niezatrudnianych na podstawie Karty Nauczyciela, a zgłaszających się do pracy w szkołach pozostając zatrudnionymi w sektorze przemysłu. W odpowiedzi uczestnicy prac podkomisji usłyszeli, że tacy pracownicy nie są traktowani jak nauczyciele właśnie z uwagi na inną formę zatrudnienia.

Przedstawicielka środowiska oświatowego Dorota Kotwicka zwróciła uwagę na bardzo duże zapotrzebowanie na nauczycieli w zawodach wysokich technologii. Aktualnie pracują oni w kilku placówkach na raz i nie są zainteresowani rozwojem swojego statusu w jednym miejscu, czy doksztalcaniem się na studiach podyplomowych, gdyż niezależnie od tego może być pewny swojego zatrudnienia. Odnosząc się do prób uregulowania statusu pracowników niezatrudnionych na podstawie Karty Nauczyciela, zwróciła uwagę, że taka forma pracy daje pewne korzyści, ale wiąże się też z wieloma rozwiązaniami niekorzystnymi dla nauczycieli – m.in. brakiem bonów szkoleniowych czy bonów na laptopa, przy jednoczesnym istnieniu obowiązków związanych z wychowaniem czy profilaktyką, które pokrywają się z obowiązkami innych nauczycieli. Z tego powodu niezbędna jest większa motywacja do zatrzymania nauczycieli w szkołach, aby nie opuszczali ich kierowani możliwościami wyższego zarobku. Potrzebna jest współpraca międzyresortowa służąca temu, by nauczyciel w ramach pensum miał wszystko, co potrzebne. Podniesienie atrakcyjności kształcenia zawodowego winno zaś opierać się nie tylko na konkursach i olimpiadach z prozaicznego powodu - nie ma kto do nich przygotowywać.

Na potrzebę stosowania bardziej skutecznych zachęt do pracy w szkołach branżowych czy centrach kształcenia ustawicznego zwrócił uwagę także reprezentujący stronę samorządową Marek Wójcik. Odnosząc się do kwestii zapotrzebowania na nauczycieli wysokich technologii, przywołał przykład Australii, gdzie doświadczonym nauczycielom coraz mniej użytecznych zawodów proponuje się trzyletnie studia przygotowujące do podjęcia pracy w charakterze nauczyciela bardziej perspektywicznych profesji. Dalsze kroki w kierunku uzdrowienia sytuacji nie mogą jednak obciążać samorządów bez zagwarantowania im odpowiednich środków, gdyż te już teraz są zmuszone dokładać do zapewnienia odpowiedniego warsztatu pracy miliardowe kwoty.

Zgłoszone problemy i dylematy pozostaną aktualne, przy czym Ministerstwo zapowiedziało podejmowanie dalszych działań w oparciu o badania i statystyki dostarczone mu przez różne instytucje, SIO, a także oferty pracy zamieszczane na stronach kuratoriów oświaty. Pod niektórymi względami będzie to praca prowadzona od podstaw, gdyż - zdaniem MEN - do tej pory wątek przygotowywania nowych kadr nauczycieli zawodu nie był traktowany priorytetowo, a do tego brakowało konkretnych diagnoz i analiz. Ogłoszono także prowadzenie rozmów dotyczących zatrudniania specjalistów na umowach innych niż umowy o pracę, jak również dalsze prace nad efektywnymi i przynoszącymi wymierne korzyści studiami podyplomowymi.

Źródło: [iTV Sejm](#)